Fastighets- och servicenämnden
Serviceförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE FSN 2019-0231

Fastighets- och
servicenämnden

Yttrande över motion av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

Ärendebeskrivning
Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster.

Beslutsunderlag
Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande den 7 januari 2020
Motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster
Remiss Motion 2019:46

Förslag till beslut
Fastighets- och servicenämnden beslutar följande.

1. Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande utgör fastighets- och servicenämndens yttrande över motion 2019:46.

Förvaltningens förslag och motivering
Sammanfattning
Fastighets- och servicenämnden har beretts möjlighet att yttra sig över motion 2019:46 av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster. I motionen föreslås regionfullmäktige besluta att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att vi inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas samt att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Region Stockholm har att följa gällande lagar vilket gör att det inte finns möjlighet att ha direkta sanktioner emot Brasilien. Det Region Stockholm

kan göra och gör, är att vara uppmärksam på vilka varor som påverkar Amazonas och ställa krav utifrån det vid upphandlingar.

I yttrandet ges en uppfattning om hur Region Stockholm arbetar med hållbarhetsfrågor i upphandling och då särskilt avseende produkter med koppling till Brasilien. Kravställning i Region Stockholms upphandlingar utgår från verksamheternas behov samt regionens tillämpbara styrande dokument, däribland Inköpspolicy, Plan för hållbara patientmåltider och Miljöprogram 2017-2021.

Bakgrund
I motionen föreslås regionfullmäktige besluta att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att vi inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas samt att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Fastighets- och servicenämnden föreslås yttra sig över den del som rör upphandling, då det ligger inom nämndens kompetensområde. I förslaget till yttrande beskrivs både grundläggande principer samt specifika förhållanden kring de produkter som berörs.

Överväganden
Fastighets- och servicenämndens yttrande till finansroteln över motion 2019:46.

Grundläggande principer
En av våra grundläggande upphandlingsrättsliga principer är principen om icke-diskriminering. Denna innebär ett förbud mot att diskriminera leverantörer på grund av deras nationalitet, vilket får till följd att en upphandlande myndighet vid upphandling är förhindrad att ställa krav som direkt utesluter ett enskilt land, till exempel Brasilien. Sanktioner, till exempel handelsrestriktioner som gäller i Sverige beslutas av EU eller FN. Sverige har inga egna, nationellt beslutade sanktioner. Andra länder kan dock ha infört sådana. FN-stadgans kapitel VII utgör grund för flertalet av det internationella samfundets sanktioner. När säkerhetsrådet beslutat om sanktioner är medlemsstaterna förpliktade att genomföra åtgärderna och införliva bestämmelserna i sina egna rättssystem. För Sveriges del sker detta gemensamt med övriga EU-länder. EU kan besluta om sanktioner inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Av den svenska kommunallagen 2 kap §§ 1-2 om ”Allmänna befogenheter och lokaliseringsprincipen” respektive ”Uppgifter som andra ska ha hand om” framgår att kommuner och regioner (tidigare landsting) inte får ha hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ha hand om.

Indirekt påverkan genom upphandling

Såsom motionären skriver så upphandlar Region Stockholm varor och tjänster för flera miljoner kronor varje år. Upphandling är ett kraftfullt verktyg för att påverka en miljömässigt hållbar utveckling i samhället. Vad avser den konkreta frågeställningen i motionen att se över upphandlingar så att Region Stockholm inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas har Region Stockholm identifierat de relevanta produkterna. Det är sockerrör, palmolja, sojabönor och eukalyptus. Nedan följer en kort redogörelse per produkt och dess påverkan.

Sockerrör

Region Stockholm har upphandlat biobaserad plast som är tillverkad av sockerrör från Brasilien. Sockerrör växer inte i samma klimatzon som Amazonas utan växer främst i Brasiliens sydvästra del. Det finns dock risk att sockerrörsodlingen förskjuter produktionen av nötkreatur som in sin tur bidrar till regnskogsskövling. Biobaserade plaster har många miljöfördelar jämfört med fossil plast, bland annat är klimatpåverkan ungefär fem gånger lägre.

Palmolja

Odlingar av palmolja finns framför allt i Indonesien och Malaysia där ca 85 procent av all odling sker. Intresset för odling av oljepalm har dock ökat snabbt bland annat i Brasilien. Av Region Stockholms Plan för hållbara patientmåltider framgår att krav på certifierad palmolja ska ställas vid upphandling. Vi har valt certifierad palmolja istället för att ställa krav på att palmolja inte får förekomma alls. Detta i linje med rekommendation från WWF.

Soja

I USA, Brasilien och Argentina produceras 80 procent av all soja. Av den soja som importeras till Sverige går 90 procent till djurfoder. Vid upphandling av livsmedel har Region Stockholm i Plan för hållbara patientmåltider med ett rekommenderat krav att fodersoja ska vara ansvarsfullt producerad.

Träråvara
Några av de textilier som använd inom Region Stockholm är tillverkade i materialet Tencel, vilket innebär att råvaran eukalyptus kan komma från Brasilien. Lenzing, det företag som tillverkar Tencel, har dock i sin Hållbarhetsrapport angivit att deras massa i dagsläget är hållbart odlat och kommer att certifieras.

Ekonomiska konsekvenser
Frågan om sanktioner eller ej mot brasilianska varor och tjänster är inte en ekonomisk fråga. De åtgärder inom upphandlingsområdet som vidtas för att Region Stockholm inte ska bidra till skövlingen av Amazonas är inte nya och ligger inom befintlig budget.

Ola Fagerstedt
Förvaltningschef

Ragna Forslund
Upphandlingschef

Beslutsexpediering:
Akt
Rotel I

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Ankom
Region Stockholm
2019 -09- 17
Dnr. RS 2019-0909

MOTION

2019:46

2019-09-17

Motion av Robert Johansson (s) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

Amazonas brinner och världens möjligheter att hindra den globala uppvärmningen riskerar att gå upp rök. I år har skogsbränderna ökat med 83 procent från förra året.

Den brasilianska presidenten Jair Bolsonaro driver en politik som inte bara innebär masskövling av världens viktigaste regnskog. Den hotar allas vår gemensamma framtid. Regnskogarnas funktion för den globala syreproduktionen är avgörande och skogarnas biologiska mångfald är enorm. Vi står inför en eskalerande klimatkatastrof om vi inte agerar!

Sedan Parisavtalet förhandlades fram och undertecknades av en majoritet av världens länder har flera rapporter pekat på att tiden att göra omställningsarbetet snabbt minskar. Juli uppmättes till den varmaste någonsin. Isarna på polerna smälter. Alaska upplever värmebölja och permafrosten i Sibiren har börjat läcka stora mängder metan.

Ingen kan göra omställningsarbetet själv, vi måste agera tillsammans. I Region Stockholm upphandlar vi för flera miljoner varje år. Vi har stora möjligheter att påverka företag, länder och regioner genom att inte köpa klimatfarliga eller miljöovänliga varor och tjänster. Ett land vi borde påverka är i skrivande stund Brasilien.

Det är dags att sätta press på Brasilien och president Bolsonaro.

Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna regionfullmäktige besluta

att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över upphandlingar så att vi inte direkt eller indirekt stödjer Brasiliens skövling av regnskog i Amazonas.

att uppdra åt regionstyrelsen att omedelbart se över hur regionen kan deinvestera kapital ur fossila fonder och investeringar.

Stockholm den 17 september 2019

Robert Johansson (S)

Region Stockholm

Rotel I – Finansroteln

REMISS
2019-09-25

RS 2019-0909
FSN 2019-0231

Fastighets- och servicenämnden
Södersjukhuset AB
AB SLL Internfinans

Ärende:

Remiss – Motion 2019:46 av Robert Johansson (S) om att stoppa all handel med brasilianska varor och tjänster

---

Yttrande från berörd nämnd/styrelse senast: **2020-02-28**

Handläggare: **Fredrik Wevle**

Yttranden skickas till regionledningskontorets registrator:

E-post: registrator.lsf@sll.se

Adress:
Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Internadress:
Regionledningskontoret, Registraturen, Landstingshuset